

7. Нова українська школа : Міністерство освіти і науки України. 2026. URL: <https://mon.gov.ua/nova-ukrainska-shkola>.
8. Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів/інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2025/2026 навчальному році. Лист Міністерства освіти і науки України № 1/1628-25 від 13.08.2025
9. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Голос України. 2017. 27 вересня (№ 178–179). С. 10–22.
10. ЮНЕСКО. Лекція 1. Основні категорії медіааналізу : історія розвитку медіаосвіти. URL: <https://www.scribd.com/document/806663203/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F-01-%D0%AE%D0%9D%D0%95%D0%A1%D0%9A%D0%9E>.
11. Aufderheide P. Media Literacy: A Report of the National Leadership Conference on Media Literacy. 2018. URL: <https://scispace.com/pdf/media-literacy-a-report-of-the-national-leadership-2gwideycst.pdf>.
12. Wallace P. The Psychology of the Internet: Second Edition Patricia Wallace. Cambridge University. 2018. URL: <https://www.scribd.com/document/376506389/The-Psychology-of-the-Internet-2nd-Edition>.
13. Hobbs R. Media literacy is action. 2025. URL: <https://www.mlaction.com/instructor-resources>.
14. Lee L. Establishing the norm of new media literacy of Singaporean students : Implications to policy and pedagogy. National Taiwan University. 2018. URL: <https://www.researchgate.net/profile/Ling-Lee-5>.

Звонарєва Л.В.

учитель історії

Херсонська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 4

Херсонської міської ради

ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (ПІДГОТОВКА ДО НМТ)

Анотація. У статті розглянуто особливості вивчення історії України в закладах загальної середньої освіти в контексті підготовки учнів до Національного мультипредметного тесту (НМТ). Проаналізовано нормативно-правові засади організації навчання, змістові лінії курсу історії України, структуру тестових завдань НМТ та основні методичні підходи до підготовки здобувачів освіти. Визначено роль систематизації знань, формування хронологічної компетентності, роботи з історичними

джерелами та візуальними матеріалами як ключових складників ефективної підготовки.

Ключові слова: історія України, заклади загальної середньої освіти, НМТ, тестування, історична компетентність, хронологія, джерела, освітній процес.

Zvonarova L. Study of the History of Ukraine in General Secondary Education Institutions (Preparation for NMT). The article examines the peculiarities of teaching the History of Ukraine in general secondary education institutions in the context of preparation for the National Multi-Subject Test (NMT). The regulatory framework, content lines of the course, structure of NMT test tasks, and methodological approaches to student preparation are analyzed. The role of knowledge systematization, formation of chronological competence, and work with historical sources and visual materials is defined as key components of effective preparation.

Key words: History of Ukraine, general secondary education institutions, NMT, testing, historical competence, chronology, sources, educational process.

Актуальність дослідження. В умовах реформування освітньої галузі України та трансформації системи зовнішнього оцінювання знань особливої актуальності набуває проблема якісної підготовки здобувачів освіти до складання Національного мультипредметного тесту. Історія України як обов'язковий компонент НМТ відіграє важливу роль у формуванні громадянської позиції, національної свідомості та історичної пам'яті молодого покоління.

Після запровадження НМТ як форми вступного випробування до закладів вищої освіти змінилися підходи до структури та формату перевірки знань. Тестові завдання спрямовані не лише на відтворення фактологічного матеріалу, а й на перевірку сформованості предметних та ключових компетентностей: уміння працювати з історичними джерелами, аналізувати карти, ілюстрації, визначати причинно-наслідкові зв'язки та встановлювати хронологічну послідовність подій [1, с. 12]. У цьому контексті вивчення історії України в закладах загальної середньої освіти потребує оновлення методичних підходів, удосконалення форм і методів роботи, систематизації освітнього матеріалу відповідно до вимог НМТ [2, с. 6].

Метою дослідження є аналіз особливостей організації навчання історії України в закладах загальної середньої освіти в умовах підготовки до НМТ, визначення ефективних методичних підходів та окреслення основних напрямів удосконалення освітнього процесу.

Виклад основного матеріалу. Вивчення історії України в закладах загальної середньої освіти здійснюється відповідно до чинних освітніх

програм і державних стандартів. Зміст курсу охоплює період від найдавніших часів до сучасності, що вимагає від здобувачів засвоєння значного обсягу фактологічного матеріалу, понять, дат і персоналій [3, с. 4].

Структура завдань НМТ з історії України передбачає різні типи тестових питань: вибір однієї правильної відповіді; встановлення відповідності; встановлення правильної хронологічної послідовності; роботу з історичними джерелами; аналіз карт, ілюстрацій, фотодокументів.

У таблиці подано характеристику основних умінь, необхідних для успішного складання НМТ з історії України.

Таблиця 1

Основні компетентності учнів у підготовці до НМТ з історії України

Компетентність	Зміст уміння	Форми реалізації в освітньому процесі
Хронологічна	Визначення послідовності подій, співвіднесення дат і періодів	Робота з історичними стрічками часу, складання таблиць, виконання тренувальних тестів
Просторова	Орієнтація на історичній карті, визначення територіальних змін	Аналіз карт, контурні карти, інтерактивні вправи
Інформаційна	Робота з текстами джерел, статистичними даними, документами	Аналіз документів, порівняльні таблиці, дискусії
Логічна	Встановлення причинно-наслідкових зв'язків	Проблемні питання, історичні задачі, евристичні бесіди
Аксіологічна	Формування ціннісного ставлення до історичних подій	Обговорення історичних постатей, рольові ігри, проектна діяльність

Ефективна підготовка до НМТ передбачає системну роботу протягом усього періоду навчання у старших класах. Важливим є поєднання традиційних і сучасних методів навчання. До найбільш результативних належать:

- систематичне виконання тестових завдань різного рівня складності;
- використання інтерактивних платформ і цифрових ресурсів;
- моделювання тестових ситуацій із дотриманням часових обмежень;
- повторення матеріалу за тематичними блоками;

– узагальнення та структурування навчального матеріалу у вигляді схем і таблиць [4, с. 56].

Особливу увагу слід приділяти формуванню у здобувачів уміння працювати з історичними джерелами. Завдання НМТ часто передбачають аналіз уривків із документів, визначення історичного контексту, авторства чи наслідків подій [5, с. 66]. Тому в освітньому процесі доцільно систематично використовувати фрагменти універсалів, законодавчих актів, спогадів сучасників, статистичних матеріалів [9, с. 124]. Важливою складовою підготовки є також формування навичок роботи з візуальними джерелами – портретами історичних діячів, карикатурами, плакатами, архітектурними пам'ятками, що сприяє розвитку аналітичного мислення та вмінню інтегрувати різні види інформації [10, с. 239].

У контексті аналізу результатів НМТ важливо звернути увагу на статистичні показники успішності з історії України як обов'язкового предмета тестування. За даними НМТ–2024, із загальної кількості учасників лише 0,1 % не подолали поріг успішного складання саме з історії України, що свідчить про відносно високий рівень знань випускників з цього предмета порівняно з іншими дисциплінами та невисоку частку тих, хто не набрав мінімального нормативу балів у тесті з історії України. Крім того, за офіційними підсумками НМТ–2024, предмет «історія України» увійшов до переліку дисциплін, з яких учасники отримали максимальні бали (421 особа набрала 200 балів з історії) – це підтверджує, що частина випускників досягла високого рівня підготовки [6, с. 104].

За результатами НМТ–2025, частка вступників, які не подолали пороговий бал саме з історії України, становила 0,16 % від загальної кількості учасників, що є показником стабільно високого рівня засвоєння навчального матеріалу з цього предмета в попередньому навчальному циклі. Статистичні дані за останні роки демонструють, що більшість випускників успішно проходять тестування з історії України, і лише незначна частина учасників не долає мінімального порогу з цього предмета, порівняно з іншими обов'язковими дисциплінами.

Компетентнісний підхід у викладанні історії України передбачає не лише накопичення знань, а й розвиток критичного мислення, уміння аргументувати власну позицію, співвідносити історичні події із сучасними суспільними процесами. У підготовці до НМТ це проявляється у здатності здобувачів швидко орієнтуватися в тестових завданнях, логічно мислити та застосовувати знання в нових ситуаціях [7, с. 123]. У сучасних умовах дистанційного та змішаного навчання особливої ваги набуває використання цифрових інструментів, онлайн-тренажерів, електронних підручників та інтерактивних презентацій. Такий підхід дозволяє урізноманітнити освітній процес і підвищити мотивацію здобувачів до вивчення історії [8, с. 178].

Висновки. Отже, підготовка до НМТ з історії України в закладах загальної середньої освіти є комплексним і багатоаспектним процесом, що поєднує змістову, методичну та організаційну складові. Ефективність навчання залежить від систематичності роботи, використання компетентнісного підходу, формування хронологічної, просторової та логічної компетентностей учнів.

Сучасний освітній процес має бути спрямований на розвиток критичного мислення, вміння аналізувати джерела та застосовувати знання у форматі тестових завдань. Упровадження інтерактивних технологій, цифрових ресурсів і систематичне тренування в умовах, наближених до реального тестування, сприятимуть підвищенню якості історичної освіти та успішному складанню НМТ випускниками закладів загальної середньої освіти.

Література

1. Державний стандарт базової середньої освіти: затв. наказом МОН України від 17.06.2020 № 822 / Міністерство освіти і науки України. Київ: МОН, 2020. 56 с.
2. Навчальна програма з історії України для 10–11 класів закладів загальної середньої освіти: затв. наказом МОН України від 24.03.2022 № 334. Київ: МОН, 2022. 48 с.
3. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»: схвалена постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2016 № 988. Київ: Урядовий кур'єр, 2017. 24 с.
4. Пометун О. І., Гупан Н. М. Методика навчання історії в школі Київ: Видавничий дім «Освіта», 2018. 312 с.
5. Терно С. О. Формування предметних компетентностей учнів на уроках історії. Запоріжжя: Просвіта, 2017. 192 с.
6. Національний мультипредметний тест (НМТ) – 2024: офіційні методичні рекомендації / Український центр оцінювання якості освіти. Київ: УЦОЯО, 2023. 104 с.
7. Пометун О. І., Пушкарьова О. В. Історія України: підруч. для 10 кл. закл. заг. серед. Освіти. Київ: Генеза, 2021. 400 с.
8. Пометун О. І., Пушкарьова О. В. Історія України: підруч. для 11 кл. закл. заг. серед. Освіти. Київ: Генеза, 2022. 416 с.
9. Шарова Т. М. Теоретичні аспекти дискурсу українських письменників 20–30-х рр. ХХ ст.: тематичний спектр та рецептивна естетика. *Вісник Маріупольського державного університету*. Серія: Філологія. 2014. Вип. 10. С. 124–132.
10. Sharova T., Posadna T. Самобутність та оригінальність української прози 20–30-х років ХХ ст. *Scientific Proceedings of Ostroh Academy National University. Philology Series*. 2018. № 69, Т. 2. С. 239–242.